

DZIAŁ OGÓLNYCH KWESTYJ LASOWYCH.

Austryacki kongres leśny

przez
Aleksandra Nowickiego.

W marcu b. r. odbył się w Wiedniu doroczny kongres leśny. Prezydentem wybrano jednogłównie księcia Colloredo Mansfeld, którego z powodu chwilowej przeszkody w przybyciu, zastępowali w prowadzeniu obrad wybrani również jednogłównie wiceprezysi: Książę Karol Schwarzenberg i JE. hr. Hugo Abensperg Traun. Funkcye sekretarzy pełnili panowie: Radca ministerstwa Rinaldini i starszy radca leśny Salzer, oraz zastępcy: Sekretarz dworu Bauer i radca lasowy Edward Lemberg.

W obradach brało udział piętnaście towarzystw reprezentowanych przez wydelegowanych w tym celu członków, jak następuje:

1. Austryackie państwowe Towarzystwo leśne: JE. dr. Antoni Banhaus, dyrektor lasów Domens, sekretarz dworu Bauer, taksator dóbr Walther.

2. Niższo austryackie Towarzystwo leśne: JE. hr. Franciszek Falkenhayn, hr. Karol Haugwitz, radca leśny Lemberg.

3. Czeskie Towarzystwo leśne: Książę Karol Schwarzenberg, hr. Karol Bouquoy de Longqueval, radca leśny Swoboda i lasomistrz Zenker.

4. Morawsko-szląskie Towarzystwo leśne: Henryk hrabia Haugwitz, baron Artur Lederer, lasomistrz Baudisch.

5. Towarzystwo leśne Górnej Austrii: hr. Dürkheim Momnartin, baron Seckendorf Gudent.

6. Kraińskie Towarzystwo leśne: radca ministeryalny Rinaldini i starszy radca leśny Salzer.

7. Karyntyjskie Towarzystwo leśne: Inspektor lasowy i prezes Tow. Karol Fercher.

8. Czeska Rada kultury krajowej: Książę Ferdynand Lobkovic i hrabia Zedwitz.

9. Galicyjskie Towarzystwo gospodarskie: Poseł do Rady państwa Jaworski.

10. Sekcyja leśna Towarzystwa rolniczego w Wiedniu: JE. hr. Ernest Hoyos, JE. hrabia Hugo Traun, generalny inspektor domen Wessely, profesor Grossbauer, radca lasowy Unterberger i radca gospodarczy Smetana.

11. Sekcyja leśna Towarzystwa roln. w Gracu: Profesor J. Schmirger.

12. Towarzystwo alpejskie i gospodarczo leśne w Gracu: Inspektor lasów Pölzl.

13. Towarzystwo gospodarcze w Salzburgu: Inspektor leśny Volkmann.

14. Lublańskie Towarzystwo gospodarcze: Poseł do Rady państwa Wilhelm Pfeifer.

15. Towarzystwo kultury krajowej w Bukowinie: Radca dworu dr. Lorenz z Liburnau.

Z ważniejszych kwestyj były na porządku dziennym:

1. Rozprawa nad referatem wiedeńskiej sekcyi leśnej na temat: Korzyści i niekorzyści wspólnych lasów włościańskich i wspólnego zagospodarowania onychże; gdzie wspólność taka jest wskazaną i jak daleko ma sięgać? Jak wypadałoby urządzić odnośne spółki użytkowe?

2. Rozprawa nad referatem czeskiego Towarzystwa leśnego na temat: W jaki sposób wypadałoby urządzić cały organizm stacyj doświadczalnych w monarchii, z szczególniejszem uwzględnieniem różnic gospodarczo-leśnych i potrzeb poszczególnych krajów?

3. Kwestya niemieckiego cła, nałożonego na drzewo wprowadzane z naszej monarchii.

Po nader ożywionej rozprawie, której przytaczać nie dozwalają ramy naszego pisma, zapadła najsamprzód w kwestyi stacyj doświadczalnych uchwała złożona z 19 punktów, z których przytaczam najważniejsze dla wiadomości naszych czytelników.

Punkt pierwszy: Celem organizacyi doświadczalnej jest osiągnięcie umiejętności podstaw dla państwowej ochrony lasów i zagospodarowania onychże.

Punkt drugi: Urządzenia leśnego organizmu doświadczalnego w Austrii dokonać ma państwo, z uwzględnieniem specjalnych stosunków w pojedynczych krajach. Kierunek doświadczalności spoczywać ma w rękach rządu, który powołać ma w odpowiedni sposób krajowe siły fachowe do współdziałania.

Punkt trzeci: Zawodem leśno doświadczalnym w wszystkich krajach kierować ma c. k. Ministerstwo rolnictwa, któremu ma być podporządkowany cały organizm doświadczalny wraz z wszystkimi jego grupami i gałęziami.

Punkt czwarty: Fachowe prowadzenie ma być powierzonym jednemu kierownikowi; przy szczegółowej zaś organizacyi i przeprowadzeniu onejże, należy dołożyć starania do osiągnięcia współdziałania wszystkich fachowo interesowanych władz, korporacyj i organów; bacząc, aby przy takowem zastąpione były należycie wszystkie trzy grupy.

Punkt szósty. Podział na grupy ma być następujący: a) grupa gospodarczo leśna dla produkcyi i przemysłowości leśnej; b) grupa przyrodniczo leśna z fachowym kierownikiem i potrzebnymi specjalistami; c) grupa leśno meteorologiczna.

Punkt siódmy. Organa kierownictwa doświadczalnego mają być stałymi urzędnikami państwowymi.

Punkt ósmy. Celem sprowadzenia łączności sił fachowych z państwowym organizmem doświadczalnym, zwoływać ma Ministerstwo corocznie stałą konferencyę doświadczalną.

Punkt dziewiąty stanowi, że członkami tej konferencyi mają być: Pan minister lub jego zastępca jako przewodniczący; kierownicy fachowi jako referenci; zastępca zarządu lasów rządowych; po jednym zastępcy z krajowych Towarzystw leśnych i szkół lasowych; a nakoniec w razie ewentualnego wezwania przez p. Ministra, znakomici mężowie z zawodu leśnego, specjaliści, profesorowie etc.

Punkt jedynasty stanowi, że na koszt rządu zakładane być mają następujących rodzajów stacye doświadczalne: a) stacye leśno meteorologiczne w lasach rządowych; b) stacye grupy technologiczno i przyrodniczo leśnej przy państwowych szkołach leśnych;

c) stacje meteorologiczne w miarę potrzeby i przy innych szkołach i zakładach.

Punkt dwunasty: Oprócz wymienionych w punkcie 11-tym mają być zakładane stacje doświadczalne dla wszystkich trzech grup tak w lasach prywatnych jakoteż i przy tego rodzaju szkołach lasowych. Koszta pokrywać ma w myśl artykułu 13. subwencja państwowa wtedy, gdyby takowych nie chciały ponosić dobrowolnie odnośne strony prywatne.

Artykuły 14. i 15. normują urządzenia stacji i ich uposażenie, oraz zawierają wskazówki do instrukcyj, metod doświadczalnych i uregulowania planu operacyjnego.

Artykuł 18. orzeka doroczną publikację czynności całego organizmu doświadczalnego zgodnie z postanowieniami planu operacyjnego.

Ostatni t. j. 19. artykuł przyjęty jednogłośnie wyraża żądanie, aby tak koszta założenia jakoteż i dalsze wydatki bieżące umieszczane były w odnośnym budżecie.

Z przemówienia hrabiego Karola Haugwitza dowiadujemy się, że pod względem dwóch głównych kategorii stacji doświadczalnych, t. j. stacji korespondujących i stacji pojedynczych odosobnionych, zachodzą znaczne różnice w zapatrywaniach, pomiędzy samymi powagami fachowemi. Podczas gdy jedni przywiązują wagę tylko do stacji korespondujących, odmawiając luźnym stacyom wszelkiego większego znaczenia, drudzy odmiennego są przekonania. Nie zapoznając wielkiej ważności stacji korespondujących, utrzymują, że również i pojedyncze ombrometryczne stacje, wielką mają wartość do zbadania ilości opadów pewnych okolic i t. p. Niektóre znów powagi fachowe są tego zdania, że doświadczenia na tego ostatniego rodzaju stacyach, trwać powinny tylko przez pewien przeciąg czasu. Według jednych po upływie pięciu, a według drugich po upływie dziesięciu lat, wyczerpanym będzie zupełnie zakres doświadczeń danej stacyi; należy ją więc wtedy jako już nieużyteczną znieść i w innej okolicy założyć.

Wypowiedzenie zdania w tej kwestyi pozostawić musimy fachowym; to zaś tym więcej, gdy w gronie czynnych członków naszego Towarzystwa zaliczamy osobistość, znaną już zaszczytnie z naukowych prac na tem polu.

Dla czytelników mniej obznajomionych w tym przedmiocie, nie od rzeczy będzie objaśnić na tem miejscu w krótkości różnicę pomiędzy dwoma głównymi kategoriami stacyj doświadczalnych, o których była właśnie mowa na kongresie. Otóż stacye korespondujące są to takie stacye doświadczalne, które rozłożone są zwykle grupami w celu zbierania doświadczeń porównawczych. I tak n. p. gdy jedna grupa stacyj umieszczoną jest we wnętrzu wielkiego kompleksu leśnego, to druga grupa rozłożoną będzie na obręb, czyli na krawędziach lasu; zaś trzecia naokoło lasu, t. j. poza jego obrębem na gruntach wolnych, bezleśnych. Wszystkie trzy grupy muszą w takim razie mieć jednakowe położenie i wystawę, oraz jednakowe wzniesienie nad poziom morski.

Pojedyncze stacye stoją luźnie w pewnych okolicach, bez zachowania powyżej określonych warunków.

Po załatwieniu kwestyi doświadczalnej w sposób właśnie naskicowany, przystąpiono do obrad nad kwestyą leśnych spółek włościańskich. Generalną debatę utrudniały i przewlekały różne pojęcia o kategorjach lasów, któreby miały być podciągnięte pod wspólne zagospodarowanie i spółkowe użytkowanie. Poruszano odnośne ustawy obcych państw jak wirtemberską i pruską, aż przyszło nareszcie do definicyi, według której do tej kategorii należeć mają tylko prywatne lasy włościańskie; że zatem kwestya niniejsza nie dotyka lasów gminnych i ekwiwalentów serwitutowych (dla których mieszczą się już w ustawie z roku 1853 odnośne przepisy). W specjalnej debacie zamiast sześciu punktów, z których składało się przedłożenie sekcji leśnej wiedeńskiego Towarzystwa gospodarczego, zapadła uchwała kongresu zawarta w dwóch artykułach.

Artykuł 1. brzmi: Spółkowe urządzenie wszystkich prywatnych lasów, będących obecnie w wspólnym posiadaniu i wspólnym użytkowaniu, jest nader do życzenia w interesie zaprowadzenia prawnego porządku leśnego, oraz dla zapewnienia trwałości dochodów z lasów wspólnych.

Artykuł 2. tak opiewa: Urządzenie spółki przeprowadzić należy zawsze z uwzględnieniem interesów wymienionych w punkcie pierwszym, jednakże z zastosowaniem do innych miejscowych wymogów i stosunków w każdorazowym wypadku.

Po załatwieniu tej kwestyi zabrał głos książę Karol Schwarzenberg w sprawie słowej. Mowca oświadczył, że wprowadzie wys.

c. k. Ministerstwo handlu na wniesienie kongresu z roku 1880. przyrzekło było uwzględnić według możliwości życzenia kongresu; że jednakże później przekonano się ze smutkiem, że wys. Rząd nie zdołał w praktyce urzeczywistnić tego przyrzeczenia. Nie powiodło się mianowicie zawrzeć z niemieckim państwem takiego układu, którénby według możliwości ułatwiał eksport naszych produktów leśnych. Nie zdaje się też, aby przyszło do skutku nałożenie cła w równej wysokości na wprowadzane do naszej monarchii niemieckie drzewo i towary drzewiane. Następnie odmalował hrabia Zedtwitz (delegowany czeskiej rady kultury) w dłuższem przemówieniu trudne położenie austriackich producentów drzewa i handlu drzewnego na północnej granicy niemieckiego państwa wobec utrudnień przy przeprowadzeniu drzewa przez granicę niemiecką; podczas gdy niemieckie drzewo i towary drewniane mogą bez przeszkody wchodzić do Austrii nawet każdą drogą polną. Następujący wniosek postawiony przez mowcę, został przyjętym jednogłośnie i poruczony komitetowi wykonawczemu do traktowania: Wnieść natychmiast petycję do wys. Rządu i obu Izb Rady państwa, aby wypowiedziana we wniosku rządowym zasada oclenia surowych produktów (niemieckich) zastosowaną została i do produktów leśnych, celem ochrony austriackiej produkcji drzewnej. Aby stosownie do tej zasady w taryfie cłowej te artykuły, których import był dotąd wolnym, jak: drzewo opałowe, kora drzewna, drzewo wyrobowe, klepki, tarte materiały i węgiel drzewiany, uznane zostały za podlegające oczeniu, podobnie jak to ma miejsce przy wywozie od nas do niemieckiego państwa.

Następny kongres uchwalono zwołać w pierwszej połowie marca 1883. r. do Wiednia. Za temat do obrad postanowiono wzięść: 1. Urządzenie państwowego nadzoru lasów; 2. urządzenie wspólnego planu pracy do utworzenia powszechnej austriackiej statystyki leśnej. Referat pierwszej kwestyi przyjął delegat Bauer imieniem państwowego Towarzystwa leśnego. Do przyjęcia referatu drugiej kwestyi, uchwalono uprosić Towarzystwo kultury krajowej w Bukowinie, które w swem gronie mieści radcę dworu dra Lorenza, znanego jako powaga w tej gałęzi.
